

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in utoljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredniško listo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Plenarna seja avstrijske delegacije.

Grabmayr je bral levite primorskim Italijanom.

Razmerje med Avstro-Ogrsko in Italijo in med Slovani in Italijani.

BUDIMPEŠTA 22. Predsednik avstrijske delegacije je otvoril sejo ob 3. uri 10 minut popoldne.

Potem ko so bile prečitane došle vloge, se je prešlo na dnevni red, to je razpravo o poročilu odseka za vnanje zadeve. Poročevalec marki Bacquehem je otvoril debato ter predlagal prehod v splošno razpravo. Za besedo se je oglasil

del. Masaryk, ki je rekel, da se je kljub temu, da misli cesar leta 1911 sam izraziti združeni Italiji svoje simpatije, vendar veliko govorilo proti Italiji.

Potem je prišel na Friedjungov proces ter rekel, da so Vašičevići dokumenti le en del onih dokumentov, ki so bili falsificirani v Beogradu. Kar je govornik rekel o Forgačevih falsifikacijah, je vse do zadnje besede resnično in on je nedavno to dokazal, da je dogovor Aehrenthala, da je beligradske odposlanske tajnik prepisal falsifikacije svojih uradnikov. Govornik je pozval delegacijo, naj zadevo natančno preišče če ima prav on ali Aehrenthal. Ako nima prav, bo on prvi, ki bo to priznal.

Na to je imel del. Grabmayr govor, v katerem je rekel, da zboruje delegacija takrat pod neprijetnim znamenjem dreadnoughtov. Na vprašanje, proti komu se oborožujemo, je odgovoril, da proti nikomur in vsem. Avstrija niti od daleč ne misli na to, da bi koga napadala. Ne zahtevamo drugo, nego da si ohranimo v miru to, kar imamo. Naša oboroževanja pa so naperjena proti vsakomur, ki bi se predrznil ogroziti naše življenjske interese in našo posest. Sporažum vseh velesil, ali vsaj Avstro-Ogrske in Italije glede oboroževanja je idealen cilj, a praktičnega vsepa od tega danes ni možno pričakovati. Nadaljevanja oboroževanj tu in tam za sedaj ne moremo preprečiti, pač pa bi morali z vsemi silami delati proti vzroku, ki bi ojačevanju vojnega materijala dali vznemirljiv značaj. Mi moramo v javnem mnenju pripraviti preobrat, ki bo izključeval celo možnost vojnega spopada med obema zaveznika. Vojne ladije in gradnja trdnjav bodo zgubili svoj strošni pomen v trenutku, ko bo strah pred vojno med Avstro-Ogrsko in Italijo smatralo vse ljudstvo tu in onostran Alp za plod blaznosti. Za doseg tega namena pa treba, da podpirajo diplomacijo vsi oni faktorji, ki imajo merodajen vpliv na javno mnenje. — Rekel je, da je začetek diskusije o takih stvareh že pol pota za sporazum.

Ako so v Italiji mnenja, da ni irredentna in da raznih vojnih govorov v Italiji ni smeti vzeti za resne, toliko bolje. Vsak poskus, se dotakniti naše posesti v južnem Tirolu ali Primorju pa bi povzročil pravi boj na življenje in smrt.

V Italiji se ima povsem krive pojme o načinu, kakor se postopa v Avstriji z Italijani. Resnična krivica se jim je godila le v vprašanju vseučilišča. Glede avtonomije južnega Tirola utegne priti do sporazuma. Morda bo služil sporazum do katerega pride na Češkem za izgled tudi na Tirolskem. Potem je govornik prešel na irredentizem, ter rekel, da ne odobrava raznih irredentističnih procesov. Kakor je Nemcem prosto, da se čutijo eno v duševnem oziru z Nemci

v rajhu, tako mora to biti to dovoljeno tudi Italijanom. A Italijani se morajo zavedati, da so avstrijski državljani in storiti kakor taki svojo dolžnost. Ako se hoče dvigniti obtožbe radi veleizdaje, mora biti tudi razlog za to, ker sicer se pravi streljati s topovi na vrabce.

Govornik je kritiziral pogrešeno postopanje policije, ki se dogaja večkrat, svari pa avstrijske Italijane pred sovražnimi demonstracijami, ki se večkrat dogajajo. Zavračal je očitaje, da se zatira lojalno italijansko prebivalstvo. — Na Tirolskem se povsodi strogo izražuje jezikovno enakopravnost. Na nemških srednjih šolah na Tirolskem je italijanščina obvezen predmet. Govornik je potem povdarjal, da vlada v tirolskem deželnem odboru dobro sporažumiljenje in da pride v deželnozbornskih odsekih navadno do pametnih kompromisov. Govornik je potem prešel na razmere v Primorju, ter obžaloval najnovejši govor posl. Bartolija, iz katerega je odsevala neka tako strastna jeza in neizprosno sovražstvo, da se moramo odpovedati, da bi bili v dobrem razmerju napram Italijanom take vrste, od katerih izvirajo tudi vse krive informacije, ki zavajajo javno mnenje v Italiji. Zahvalil se je delegatu Pittoniju, ki je v odseku ugovarjal Bartoliju, da bi imel pravico govoriti v imenu vseh primorskih Italijanov. Potem je govornik omenil, kaj vse stori država za Trst, ter je rekel, da se Slovenci že desetletja zastoj trudijo, da bi od tržaške občine dosegli eno slovensko ljudsko šolo. Tako postopajo Italijani kakor vladajoča večina. *Se hujše je pa, kar uganjajo kakor vladajoča manjšina. V Istri, kjer so Italijani v odločni manjšini napram Slovincem, vlada žalosten izgled nestrpnega narodnega šovenizma.* V istrskem deželnem zboru in na šolskem polju se jih zapostavlja. Bartoli je torej šel odločno predaleč, ako je trdil, da morajo Italijani bojevati nekak boj proti Nemcem v Tirolu in Slovanom ob Adriji. Nikomur ne pride na misel, da bi Italijanom v njih ozemlju hotel jemati njih jezik in kulturo. Italijani na Primorskem pa bodo morali Slovanom na Primorskem dati enake pravice, kakor so jih že davno dali Nemci Italijanom na Tirolskem.

Kar se tiče obiska avstrijskega cesarja v Rimu bodo morali Italijani še potrpeti, a on se nadeja, da se bo tudi to vprašanje moglo ugodno rešiti.

Govornik je potem povdarjal, da si avstrijska in italijanska vlada prizadevata, da bi vladalo med obema državama najboljši sporazumljenje, a treba le še sporazuma med narodi obeh držav.

Del. Susteršič nima prav, če predpisuje italijanski irredenti še vedno prejšni pomen. Sklicuje se na resolucijo prof. Ghislerija, ki je bila sprejeta na kongresu, ki se je vršil minulega julija v Comu in ki se da izraziti v dveh stvarkih: Proč z irredentizmom starega stila. Mesto tega je iskati rešitve s solidarično zvezo vseh zatiranih avstrijskih narodov, ki si bodo z združenimi močmi prizadevali doseči enakopravnost. Ako je podal tak odlični mož tako odločno odpoved, se smemo nadejati, da izgine za vedno ta element vznemirjanja in nejevolje in da bo na naši strani

to veliko delo, da je dobro preuči, predno se odpravi na Dunaj na dvor z veliko misijo. Npopularna stvar v vsem kraljestvu je bila dovršena, samo sedaj je še vsakdo razmišljal, kaj se izcim iz tega. Radi te novosti so se bali težkih posledic tako grajščaki, kakor tudi kmetje, ne da bi sami vedeli prav za prav, zakaj. Vsi so složno slutili, da ta konskripcija ene, kakor druge obteži bolj, nego do sedaj, da se davki zvišajo in uvedejo novi. Tako se navadno sodi, kadar se uvaja novost.

Nekega popoldneva, ko je ravno viceban imel pred seboj razgrnjene folijante popisnega dela, je zapeljala na dvorišče lužniškega dvora dovolj lepa kočija, na kateri je sedel poleg kočijaža na kozlu županiški pandur. Po tem se je moglo soditi, da sedi v kočiji ugleden županiški častnik, ki je prišel v posete k velemožnemu gospodu vicebanu.

Ko je kočija obstala pred uhom, je skočil pandur s kozla ter hitel odpirat vrata kočije, iz katere je stopil precej obširen, močan človek s črnimi brkami in pepelasti, s krznom obšiti suknji.

Bil je to Josip pl. Rafaj, podžupan va-

izginil vsak povod, da bi računali na možnost resnega konflikta z Italijo.

Govornik se je konečno spomnil 50-letnice in političnega prenavljanja Italije, ter bojno-sijajnega razvoja, ki ga je ta država napravila na vseh poljih ter izjavil, da med vsemi narodi, ki se bodo oglašili pri italijanski narodni slavnosti, ne bodo manjkali Avstriji in pri tem se bo morda našlo priliko, da se bo dalo izraza objestranski gojenim željam, da bi bilo naše razmerje vedno pristrčneje.

Morda se vresniči ideal, da se tekmovanje narodov ne bo kazalo v gradnji vojnih ladij, temveč v delih kulture in človekoljubja. Vresničenje te fantazije utegnejo doživeti naši praunuki. Mi za sedaj pa moramo računati z dejstvi sedanosti in četudi težkim srcem skleniti gradnjo dreadnoughtov.

Del. Trešič-Pavičić je rekel, da po njegovem mnenju čutstva italijanskega naroda ne soglašajo z govori diplomatov. Vendar smatra našo zvezo z Italijo celo modro. Vprašuje se pa, kdo da bo v Italiji v kritičnem trenutku močnejši, ali marsikrat od poluizobraženih novinarjev naščuvano javno mnenje ali pa italijanski državniki? To je deloma odvisno tudi od politike avstrijskih državljanov. Najbolje sredstvo, da obmolnkejo iredentistični glasovi v Avstriji in Italiji je svoboda in pravičnost in opustičanje vsake germanizatorične tendence. Govornik reče to, vzlic temu, da ve, kaj imajo od italijanske preširnosti vse pretreti njegovi sorojaki v Istri in Primorju. Svoboda in pravičnost sta ceneje nego dreadnoht. Potem nastane iz naše danes le diplomatične zveze z Italijo ljudska zveza. Če imamo le dobro voljo, se zamoremo od te strani izogniti vojni.

Edina nevarnost za evropski mir je v nemški hegemoniji v Evropi. Da vzdržujemo to hegemonijo, smo prisiljeni žrtvovati za oborožanje milijone. Da imamo sovražnike, je to le radi tega, ker smo člani trozveze. Trozveza je morda po volji Nemcem in Madjarom in se jim zdi morda potrebna, Slovanom ni ta potreba jasna. Slovani ne morajo biti prijatelji trozveze, ker jih vklepa v hlapčevstvo in jim nalaga ogromna bremena.

Na zvršetku je govornik omenil, da je mnogoimenovali zavod sv. Hieronima v Rimu odtegnjen danes svojemu namenu. Bil bi skrajni čas, da se napravi konec temu škandalu, kajti Hrvatje imajo vso pravico do tega zavoda. Tudi v preganjanju glagolice si hodita Rim in Dunaj roko ob roki. — Rimski kurija namerava prepovedati v cerkvah hrvatski obrednik. Hrvatski narod je take poskuse že večkrat energično odbil. Ako bi Rim ponovil atentat na hrvatski obrednik v Dalmaciji in Primorju, bi utegnil imeti tak korak nepregledne posledice. Govornik je prosil ministra, naj se v smislu njegovih želja zavzame pri Vatikanu za hrvatski narod.

Nato je povzel besedo minister za unanje stvari graf Aehrenthal ter odgovarjal na izvajanja del. Masaryka.

Plenarna seja ogrske delegacije.

BUDIMPEŠTA 22. Na današnji plenarni seji ogrske delegacije je bil vsprejet bosanski kredit v splošnosti in podrobnostih.

Hrvatski sabor.

ZAGREB 22. Med došlimi vlogami se nahaja vladni zakonski načrt o ureditvi učiteljskih plač. To je vsa zbornica pozdravila s pohvalo. Sledilo je glasovanje o raz-

raždinske županije in posestnik v Ravni pri Križevcih.

Trdim korakom je šel po stopnicah in videti je bilo, da je dobro poznan v tem gradu. Vicebanovi slugi so ga pozdravljali z velikim spoštovanjem, in stari „telesni pandur“ njegove velemožnosti ga je odvedel v vicebanove sobe.

„Ave, magnifice et illustrissime domine,“ je pozdravil podžupan vicebana, ki je na ta glas dvignil glavo ter pogledal prisleca, ki je smejnega obraza stal na pragu njegove sobe.

„O, ti tukaj?“ se je oglasil viceban, dvigajoč se dosti težko s stola, na kateri se je bil vsedel. „Že davno nisem imel sreče videti te pri sebi. No, kaj dobrega te je privedlo sem?“ je vprašal viceban, približavši se podžupanu, ki ga je prijel za roko.

„Zalibože, o dobrem ne morem govoriti!“ je odgovoril podžupan hitro, kakor človek, ki se hoče čim preje rešiti bremena, ki ga teži. „Imam ti, velemožni prijatelj, povedati važnih, a zelo nepovoljnih stvari.“

Viceban je obstal sredi sobe ter upri vprašajoč pogled v Rafajev obraz.

„Kaj je torej?“

nih malih predlogih, ki so bili odkazani raznim odsekom. Potem je zbornica razpravljala interpelacije, kar je trajalo do 2. ure, na kar je bila seja prekinjena.

Stanje črnogorskega kralja.

BELIGRAD 22. Iz Cetinja brzojavljajo, da je stanje kralja Nikole nevarno, kajti prestolonaslednika Danila so pozvali, naj se hitro vrne domov. Bržkone pokličejo tudi kakega zdravnika z Dunaja.

CETINJE 22. — Poročilo beligradske listov o navodnem nevarnem stanju črnogorskega kralja, je popolnoma neresnično. Kralj, ki se počuti dobro, hodi vsak dan na sprehod po mestu, opravlja svoje vladne posle ter vsprejema ministre in diplomate.

Prebivalstvo nemške države.

BEROLIN 22. Glasom ljudskega štetja od 1. decembra 1910 ima nemška država 64,896.881 prebivalcev proti 60,641.489 leta 1901.

Ustaja v Jemenu.

CARIGRAD 22. — Glasom brzojavke, došle vojnomu ministerstvu, so dospeli v Hodeido trije novi batalijoni. V Menahi je mir. V Seni in Harasu se ni ničesar spremenilo. Razpoloženje ustašev je močno padlo vsled prihoda novih čet. Od tukaj je odšel v Hodeido zopet en batalijon in dve gorski bateriji.

Kuga.

BLAGOVEŠČENSK 22. (Petr. brz. ag.) Vest, da je v kitajskem mestu Sahaljanu izbruhnila kuga, ni resnična. Kuga razsaja v kitajskih vaseh ob ustju Sungarija.

HARBIN 22. — V zadnjih 24 urah je umrlo na kugi devet oseb. — Kuga ponuže.

Irska stranka se ne udeleži kronanja Jurja V.

LONDON 22. Irska stranka je včeraj na nekem shodu sklenila resolucijo, v kateri člani obžalovaje izjavljajo, da ni še došel čas, ko bi mogli skupno z ostalimi zastopniki kraljevih podanikov udeležiti se kronanja. Mej tem pa člani najpristrčneje čestitajo kralju. Prepričani so, da vsprejme irsko ljudstvo kralja, ako obišče Irsko, s pristrčno gostoljubnostjo.

Iz Rusije.

BEROLIN 22. Wolffov biro poroča iz Moskve: Na podlagi revizije senatorja Garina sta bila na carjev ukaz izročena vojaškemu okrajnemu sodišču dva generala, 51 častnikov in osem uradnikov intendantskega resorta.

PERM 22. (Petr. brz. ag.) Blizu postaje Vosnesen je po noči v nekem železniškem vozu tretjega razreda nastal ogenj. Sedem oseb je zgorelo, 32 se jih je opeklo. Te poslednje so spravili v Perm.

IRBIT (gub. Perm) 22. Trgovci s kožuhovino so sklenili brzojavno naprositi ministerskega predsednika, da za dobo dveh let prepove lov na sobolje, ker se le na ta način prepreči, da to žival popolnoma ne iztrebi.

Proračun Rusije.

PETROGRAD 22. Proračunska komisija državne dume je določila dohodke za 1911 na 2.712.028.827 rubljev, od teh odpadka na redne dohodke 2.699.628.827 rubljev.

Moskovske visoke šole.

MOSKVA 22. Neki zasebnik je ustanovil štipendij 18.000 rubljev na imena odpuščenega rektorja, prorektorja in rektorjevega pomočnika. Dljaki tukajšnje inženirske šole so sklenili štrajk za ves semester.

„Bojim se, da skoro ne nastane ustaja med kmeti v našem kraju,“ je odgovoril resno podžupan.

„Kje, v varaždinski županiji?“

„Ne, temveč v križevaški, kjer so moja posestva,“ je rekel Rafaj. „Tam pod Kalnikom in naprej se upirajo kmetje, imajo tajne sestanke, srečavajo svoje grajščake tako bahato in sovražno, da se to že več ne more prenašati.“

„Morda se to samo tako misli,“ je pristavil viceban. „Kmetje nam niso bili nikdar udani in vedno so nas postrani gledali.“

„Ne, ne, sedaj je stvar resna!“ je prekinil Rafaj vicebana v govoru. „Včeraj sem dobil pismo od svoje soproge, ki je zunaj v Ravni, kjer mi javlja samo grozne stvari. Ne špan, ne slugi, ne dekile je več ne ubogajo. Ona kača od špana, ki služi pri meni že petnajst let in ki si je opomogel z mojim denarjem, je rekel moji soprogi v obraz, da kmalu odzvojni grajščinski vladi.“

„Zapodi ga!“ je rekel viceban, poglavdivši svojo lepo, močno, in že nekoliko osivelo brado. „Tako kačo bi jaz takoj zapodil in jo izročil sodniji.“ (Pride še.)

PODLISTEK.

Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomič. Poslov. Štefan Klavs.

V.

Bilo je v sredini meseca svečana leta 1755. Sneg je pričel kopneti po polju in po gorah, vse je živelo v nadi, da nastopi to leto spomlad preje nego navadno. Po Dravi in Savi so pluli veliki kosi ledu, ki jih je tok nosil v doljne kraje. Jug je vedno pihal in z nenavadno hitrostjo je zginevala z zemlje zimska odeja iz snega in ledu. Če Bog da, bo za kak teden sijalo gorko sonce in napoči ura novemu delu in življenju.

Viceban Ivan Rauch, eden najpremožnejših ljudi v kraljevini, je živel tačas na svojem posestvu v Lužnici, kjer se je marljivo pečal s posli banovine. Prejšnje leto je bila dovršena „konskripcija“ (ljudsko štetje) naroda in vse imovine v področju banove vlade, pa je sedaj viceban vzvel v roke vse

Sarajevo 22. Deželni zbor je nadaljeval generalno debato o deželnem proračunu. Prihodnja seja jutri.

Washington 22. Poslanska zbornica je vsprejela flotan program za 1912, ki predvidja gradnjo dveh bojnih ladij, dveh premogovnih ladij, osem rušilcev torpedov in štirih podvodnih ladij.

Kielce (Rusija) 22. (Petr. brz. ag.) Neka privatna oseba je bila ustreljena na cesti. Ko so zasledovali morilca, so streljali na redarje s strehe neke hiše. Eden redarjev je bil ranjen. Eden storilec je bil ustreljen, dva sta ušla.

Tržaško Slovenstvo, njega vodstvo in njega delo.

III.

Glede naše okolice naj navedemo še eno velezanimivo historično dejstvo, ki glasnije, nego bi mogla tudi najboljša argumentacija, govori o tem, kako neveden in nezaveden je bil nekdanji velik del naše ljudstva — ne le nezaveden v narodnem pogledu, ampak tudi neveden glede svojega gospodarskega položaja, glede svojih življenjskih gospodarskih koristi.

V tisti viharni dobi, ko so Italijani zapričeli ljut boj za odpravo okoličanskega batalijona, je prišel za našo okolico velik moment, ki bi imel — da so ga znali naši okoličani izkoristiti — nedoglednih ugodnih posledic za materialno blagostanje naše okolice. Okoličani so dobili od vlade bel listič, na kateri naj napišejo svojo voljo glede bodočnosti okolice v občinsko-upravnem pogledu. *Tedaj bi se bili mogli okoličani osvoboditi iz trde pesti tržaškega magistrata in postati gospodarji v svoji hiši: okolica bi bila mogla zadobiti svojo občinsko avtonomijo!!* Kaj bi to pomenjalo za okolico v gospodarskem pogledu, ako bi sama upravljala svoje dohodke, to ve presojati oni, ki ve, koliko oddaja naša okolica v občinske blagajne — izlasti spodnja okolica na užitnini! — Vzemimo n. pr. Barkovlje! Nimamo sicer pri rokah nikakih uradnih podatkov, da bi mogli dokumentarčno dokazati do zadnje številke to, kar trdim. Vendar menimo, da se ne zagrešamo mnogo proti resnici, ako trdimo, da oddajajo Barkovlje samo na užitnini svojih 30 do 40 tisoč K na leto. Koliko dobrega in koristnega bi mogla okolica — ako bi sama razpolagala s takimi dohodki — storiti za povzdigo materialnega blagostanja svoje okolice in za povspesjevanje kulturnega napredka! A kaj imajo faktično naše okoličanske vasi od vseh velikih bremen, ki jih jim naklada občina. Šolo, prispevke za cerkev in — capovile in nekatere druge občinske organe, ki so navadno za ljudstvo — le ena nadlega in breme več! Zapisniki o razpravah v našem občinskem svetu pripovedujejo, koliko naporov in celo groženj treba, predno se signori odločajo bodi tudi za najmanjši trošek za gospodarske melioracije v naši okolici, in če so že dali kako bagatelo, označajo to kakor — milost. Mesto da bi imeli danes po okolici vrsto cvetočih avtonomnih občin, je ljudstvo brez vsake moči glede uporabe svojih lastnih sredstev in mora vrhu tega še prenašati šikane in brutaliziranja od vsacega občinskega beriča.

Prišlo je tako, ker je bilo ljudstvo v popolni nevednosti glede svoje lastne koristi, ker ni znalo ceniti samega sebe, ker je bilo brez samozavesti, ker je torej velik moment našel mal rod, ki ni umel momenta! In ta zamujeni moment težko da bi se kedaj povrnil zopet. Ali to vemo: če bi se danes ponudila taka prilika, bi je naše okoličansko ljudstvo znalo drugače izkoristiti.

In naš element v mestu samem, kakov je bil nekdanj? Mi stareji se z grenkobo v srcu spominjamo časov, ko se ni naše ljudstvo v javnem lokalni ali v tramvaju upalo slovenski spregovoriti, ker se je treslo v svetem strahu pred italijanskim meščanstvom. Ali predaleč bi nas zavedlo, ako bi hoteli s podrobnostmi ilustrirati, kako je našemu elementu v mestu nedostajale vsake narodne zavesti in vsake rezistence nasproti gospodarski premoči in moralnemu pritisku nasprotnikov. Omejiti se hočemo samo na tri dejstva: dve sta že precej za nami, tretje pa je iz najnoveje sedanjosti. Prvo dejstvo je, da se nam je v nekdanjih časih do 90% naših ljudi pogubljalo in so bile druge generacije že v italijanskem taboru. Drugo dejstvo bi bilo: Ko je politično društvo „Edinost“ prvokrat odločilo, da tudi na volitvah v mestu nastopimo samostojno, in je proglasilo svoje kandidate v četrtem razredu, kjer so volili najnižji davkoplačevalci, kjer je bilo tudi mnogo naših volilcev — po našem računu kakih 500 — veste, koliko glasov smo spravili skupaj z vso agitacijo in z vsem trudom. Četrty razred je štel kakih 5000 volilcev, a naši kandidati so jih dobili od 65—72, če se ne motimo! Vseh družih ali nismo mogli spraviti na volišče, ali pa so glasovali za italijanske kandidate! Ni-li to kriček dokaz, kako nezavedno in brez poguma je bilo še tedaj naše ljudstvo v narodnem pogledu?! Tretji izgled, ki drastično ilustrira vso absurdnost trditve, da ljudstvo ustvarja vse iz sebe, brez vodstva

in brez pouka in impulzov od zunaj, so podali dogodki povodom sedanjega ljudskega štetja. Vsi smo bili priče, kako apatično je bilo to ljudstvo s prvega, ker ni umevalo važnosti tega čina. Vsi smo gledali, koliko truda in pouka je trebalo, da se je to maso spravilo v gibanje in kako je trebalo iti ljudstvu na roko, da smo dosegli toliki časten vspeh. Organizacija povodom ljudskega štetja je zahtevala naravnost gigantskega dela in aparata, kakoršnjega ni poznala do letos zgodovina naporov tržaškega Slovenstva. Da ni bilo vodstva, ki se ni strašilo tega dela, rezultat ljudskega štetja bi bil letos gotovo najžalostnejši za nas.

Prihodnjič hočemo pokazati še na enem eklatantnem izgledu, kako težko delo je bilo vsakokrat pridobivanje ljudstva po okolici za vsako novo koristno idejo.

Dnevne novice.

Bolgarska vlada je sklenila najeti posojilo 30 milijonov levov, katere porabi v svrhu zidanja modernih šolskih poslopj. — Vlada misli to posojilo najeti doma, le v skrajnem slučaju se obrne na inozemstvo.

V Dubrovniku je vlada razpustila športno društvo „Forza e Coraggio“ radi preokračanja pravil.

Zalostno stoletnico smo „praznovali“, 20. t. m., namreč stoletnico državnega bankeherota iz leta 1811, ki je vničil nešteto existenc. Državni dolgovi vsled neprestanih vojen so tedaj tako narastli, da je moralo priti do bankeherota. Sto let je od tedaj minolo, a vprašati se moramo: Ali se ne bližamo novemu bankeherotu?

Težak finančni položaj na Češkem. Več okrajnih šolskih svetov na Češkem ni koncem januarja imelo potrebnega denarja za izplačanje učiteljskih plač. Obrnili so se zato na deželni odbor s prošnjo, da bi se jim dovolilo potrebna predplačila. Deželni odbor pa je odbil te prošnje ter naznanil deželnemu šolskemu svetu, da ne more ničesar ukreniti, dokler ne bo dovoljeno povišanje deželni doklad. Na to je deželno pomožno ravnateljstvo naročilo davkarjem, naj dajo okrajnim šolskim svetom predjeme za izplačevanje učiteljskih plač. Deželni odbor pa je protestiral, da državna oblast brez njegovega znanja disponira z deželnimi dokladami.

Razkol v socialni demokraciji. — Razpor med češkimi avtonomisti in pristaši centralistične organizacije v socialni demokraciji je prišel že tako daleč, da so češki centralisti v družbi z zastopniki nemških in poljskih socialnih demokratov sklenili, da pretrgajo vse zveze s češko-slovansko socialno demokracijo in da ne vzprijorijo z isto nikake skupne akcije več.

Pasivna rezistenca.

Socialisti in pasivna rezistenca.

Včerajšnji „Lavoratore“ je ves navdušen za pasivno resistenco. Samo čudimo se, kako se to vjema z zabavljanjem gg. Kopča in Koniča na predsinočnjem shodu v gostilni „International“ in s tem, da socialni demokratje denuncirajo svoje kolege, ki delajo pasivno resistenco?

Zaupniki so sklenili nadaljevati začeto borbo.

Predsinočnjim se je vršil sestanek zaupnikov drž. uradnikov, katerega je sklical posl. Spadaro.

Posl. Spadaro je naznanil zaupnikom, da so občina, trg. zbornica in zveza delodajalcev pripravljene posredovati v prilog uradnikov, ako ti začnejo zopet z normalnim delom. Zaupniki so sklenili enoglasno, da zahvalijo gori omenjene korporacije na ponujani pomoči, da pa ne odnehajo od gibanja. Obžalujejo sicer, da morajo radi tega trpeti interesi meščanstva, a njim ne preostaja druga pot za varovanje lastnih interesov.

Državni kolodvor zastražen po policiji.

Zaradi dogodka, ki se je odigral predsinočnjim na državnem kolodvoru in o katerem smo poročali včeraj, je bil včeraj zastražen državni kolodvor z močnimi oddelki policije.

Premeščenja uradnikov za kazni.

Javili smo že včeraj, da se je začelo posamezne uradnike premeščati iz enega oddelka v drugega. To so seveda le udarci v vodo, ker pomagano s tem ni čisto nič pri uzorni solidarnosti, ki vlada med uradniki.

Tudi pri železnici se je začelo s premeščenji za kazni. Bilo je že več uradnikov premeščenih iz postaje k ravnateljstvu in od ravnateljstva k prometni službi na postajo.

Popravek.

Z ozirom na tozadevno notico v sobotni „Edinosti“ smo naprošeni popraviti, da tam omenjeni nadpremičar Večin se piše Vatzin, a nadzorni premikačev ni Fink, ampak Tenk. — Ob enem se nas opozarja, da tam omenjeni Jagodic ne krumiri, ampak vrši službo po predpisih.

Demonstracija trgovcev.

Po mestu je sinoči krožila vest, da mislijo trgovci v znak protesta zapreti za tri dni svoje trgovine.

Domače vesti.

„Piccolo“ o slovenskem razvoju slovenskega elementa v Trstu. V svoji nedeljski številki se je bavil „Piccolo“ v daljšem članku s pojavi v slovenskem časopisu ozirom na ljudsko štetje. Zdi se mu, da nismo zadovoljni, ker da smo si domišljali, da bo naše število večje, nego odgovarja resničnemu razmerju med Slovani in Italijani. Domišljali da smo si, da je ves pritok v Trst zadnja leta le slovenskega izvora. To da nam je razgrela glave. — Resnica pa da je, da se je priselilo tudi Italijanov iz družih pokrajin in da so tudi italijanske žene doprinašale k pomnoženju prebivalstva. Mi da bi hoteli imeti še več Slovanov v Trst, samo da nismo v soglasju med seboj, kako Slovani da so to. Stranka, ki je vodi „un quartetto d'avvocati“ da ne bi hotel imeti več odvetnikov. Pridejo da najraje inženirji in trgovci. To pa da zopet ne ugaja kakemu advokatskemu praktikantu in kakemu očetu, ki mu sin vrši juridične studije. Ta polemika da ni ravno mojstersko delo, za narod, ki bi hotel urejati svoje priseljevanje („Piccolo“ pravi „calata“) kakor se dovaža raznovrstno blago na kak trg. — To pa da ne kaže na naraven razvoj slovenskega elementa v Trstu... i. t. d.

Dražesten je ta „Piccolo“ kadar hoče igrati fletno, a ne posebno imenitno vlogo nasproti tržaškemu Slovanstvu. Je-li naš razvoj naraven ali ne, o tem govore dejstva, govore številke in govori še najglasnejši strah italijanskih kaporijonov vspricho slovenskega gibanja, posebno pa strah pred tistimi številkami ljudskega štetja, ki bi odgovarjale — resnici!!

Če Italijani res žele, naj bi rezultat ljudske štetja odgovarjal resničnemu razmerju in če so res tako zadovoljni z italijanskim prirastkom, s tem, kar je faktično potem pa ne umejemo, čemu so najeli armado svojih ljudi, upregli ves aparat komunalne vlade in stavili v kontribucijo vsa sredstva terorja, da bi iz Slovanov delali Italijane — na papirju, da bi torej koregirali rezultat ljudskega štetja?!

„Piccolovo“ veselje radi polemike med slovenskimi listi ob vprašanju, katerim poklicem naj bi se posvečali za sedaj Slovenci v Trstu — to veselje je jednostavno smešno, zato tudi ni resnično — je hljinjeno. To je interna stvar našega tabora, ki bi morala biti „Piccolu“ poprej v povod za resno razmišljanje kajti pravi mu, da spravljam svoje delo v zistem!! — Importacija gori in doli, fakt je vendar-le, da se množimo, o čemer govore številke na vsakih volitvah, in da se naš notranji sestav utrja, o čemer govori zopet naraščajoča naša politična, socialna in gospodarska organizacija. „Piccolo“ naj si le zapomni: kar je nenaravnega, se ne daja za dolgo umetno vzdrževati, marveč razpada samo po sebi. Mi pa rastemo po naravi: iz domače tukajšnje grude in iz sorodnega mu zaledja. Pritok iz zaledja v vsako veliko mesto je naraven in gorje takemu mestu, ako nima tacega pritoka, ker ta je, ki oživlja gospodarsko življenje in snovanje. Mari pa hoče „Piccolo“ trditi, da je tudi to nenaravno, da je zaledje Trsta slovansko?! Ali bi pa morda hotel celo to stanje spremeniti?! Potem naj bi si le hitro preskrbel postorček v blaznici pri sv. Ivanu. Nu, tako nizko ne cenimo ljubelega kolege, marveč smo uverjeni, da je njegovo veselje zelo prisiljeno in da „reže“ zadovoljne obraze, ker si svoji publiki ne upa govoriti — resnice! Uverjeni so tudi, da bo radi tistega „kvarteta“ „Piccolo“ še mnogokrat siljen, lagati sebi in drugim, da je razvoj slov. elementa v Trstu — nenaraven:

Profesor Reisner, ki so ga klerikalni poslanci v deželnem zboru na naravnost barabski način izpsovali, objavlja v ljubljanskih listih to-le pojasnilo:

„V zadnji seji kranjskega dež. zbora so me poslanci S. L. S. opsovali s trotom, lumpom in barabo. Dovoljujem si napredni javnosti pojasniti, kako sem prišel do teh psovok.

Leta 1908. me je pozvalo društvo slov. profesorjev, naj prevzamem spisovanje slovenske fizike za višje razrede srednjih šol. Prevzel sem to nalogo pod pogojem, da mi društvo izposluje celoletni dopust, ki sem ga tudi koncem septembra dobil za šolsko leto 1908/1909.

Poleti 1908. sem po posredovanju našega predsednika dr. Žrnovca dobil od deželnege odbora predjem 300 (tristo) kron na honorar pod pogojem, da jih vrnem, če bi knjige ne spisal, ali če bi je ministrstvo ne odobrilo. Tisti poslanec, ki je trdil, da sem prišel osebno prosit, se je zlagal. Tako se je zlagal tudi tisti poslanec, ki je trdil, da sem dobil predjema 600 kron.

Za spisanje knjige ni bil stavljen noben termin. Da pa ni mogoče slovenske fizike spisati v enem letu, tega mnenja smo bili

vsí strokovni tovariši, ki smo se o tem delu posvetovali.

Ker je bilo društvu slov. profesorjev na tem, da se delo čimprej izvrši, mi je izposlovalo še za šolsko leto 1909/10. delen dopust, namreč znižanje šolske obveznosti na 10 učnih ur na teden.

Ker pa je bil s I. drž. gimnazije, kamor sem bil prideljen, koncem počitnic I. 1909. edini definitivni profesor fizike imenovan drugam, sem dogovorno z ravnateljstvom, ustrezajoč potrebam na zavodu, prevzel 21, oziroma 23 namesto 10 učnih ur na teden. Dovoljena dopusta torej nisem izrabil, temveč sem bil v tem šolskem letu obremenjen nad normalno učno obveznost. Ravno tako sem bil obremenjen v I. polletju tekočega šolskega leta in vendar je delo toliko napredovalo, da bo šla fizika po Veliki noči v tisk.

Tako sem postal „trot“, „tat“, „lump“ in „baraba“.

Pred leti mi je „Slovenec“ s poročili o izmišljenih dejstvih nakopal disciplinarno preiskavo. Tožil sem uredništvo. Predno je prišlo do porotne razprave, je „Slovenec“ vse svoje poročilo o meni kot napačno javno preklcal.

To pot so voditelji S. L. S. spravili laži na dan in me psovali, da bi me v javnosti oblatili. Storili so to pod zaščito imunitete. Zaradi tega prepuščam to pot sodbo o njihovem početju in svojem delovanju javnosti.

Jožef Reisner.“
Mi smo naglašali že včeraj, da bi bil nastop klerikalnih poslancev proti profesorju Reisnerju še vedno nezasišan, tudi če bi odgovarjalo dejstvom, kar mu očitajo. Kako pa naj si tolmačimo ta nastop sedaj, po zgornjem pojasnilu?! Sedaj vidimo, da ni bil le način grozen, ampak da je bil napad tudi stvarno neopravičen!

Da bi dobil tako kruto razžaljeni profesor kako zadovoljenje, na to seveda niti ne mislimo ob sedanjih podivjanih razmerah na Kranjskem. Sicer se nam močno dozdeva, da vsa jeza napadalcev ni bila radi fizike; marveč, da jim je šlo v prvi vrsti za to, da očrtnijo svojega političnega nasprotnika. Zato so mu tudi očitali agitacijo na političnih shodih v očigled občinskim volitvam v Ljubljani.

Italijan o naših šolah. Predsednik italijanske učiteljske zveze za vso Italijo, Umberto Caratti, bivši državni poslanec v Rimu, je rekel v svojem pozdravnem govoru tudi to-le: „Čas bi bil, da bi Italijani že enkrat uvideli žalostne odnose, v katerih se nahaja naša šola (v Italiji namreč) in napredek drugih narodov ozirom na ljudsko izobrazbo. Italijani so podedovali od starih Rimljanov običaj, da smatrajo vse tuje narode za barbare. Ko v moji Furlaniji govore o Hrvatih, je to isto, kakor da bi govorili o divjih narodih, ki se hranijo samo z belim česnom in lojem in ki mažejo brke z istim lojem, s katerim se hranijo. Uvažujoč pa, da je v Hrvaški manje analfabetov, nego li v Italiji, šel sem bil tja, da se prepričam, je-li v Hrvaški res tako, kakor se govori pri nas. V nekem hrvaškem mestecu sem videl novo elegantno šolo s širokimi okni, ki so napravljala na-me živahen in sijajen utis. Druge hiše v mestecu so bile nizke, skromne, siromašne, ali — čiste. V Hrvaški se učitelje jako spoštuje in neredko zahajajo ljudje k njim“ da jih vprašajo različne navse. Učitelji so slabo plačani, ali so jako inteligentni.

Kaj pravi k temu „Piccolo“? On in jedini on je, ki širi mržnjo med Italijani proti nam! On je tisti satan, ki reži na nas. On bi moral biti glasilno kanibalov, ne pa Italijanov!

Konsekracija novega tržaškega škofa dr. Karlna se bo vršila dne 19. marca, na praznik sv. Jožefa. O tej priliki prideta v Trst dunajski koadjutor dr. Nagl in nadškof Sedej in ljub. škof dr. Jerglić.

Priporočilo usmiljenim ljudem. Prijeli smo: Pavlina Blatnik, vdova po pokojnem delavcu in članu „Delavskega podpornega društva“, se nahaja v hudi bedi. Pokojnik jej je ostavlil 2 otroka, ki sta v starosti 4, oziroma 2½ let, a ona sama je ležala nekaj mesecev v bolnišnici. Kdor more, naj kaj pomaga. Naslov: Via Riborgo št. 7, II. nadstr.

Iz proste luke nam pišejo: V prosti luki je nameščen neki kapohangar, ki slihi na ime Koler in ki ob vsaki priliki zabavlja čez Slovence in jih žali z ščavi in sličnimi priimki. Za danes ga le opozarjamo, naj drži jezik za zobmi, ker se lahko zgodi, da občuti močno pest razžaljenih. — Arrivederci! Nekoliko slovenskih delavcev.

Odbor za Ciril-Metodov ples prosi vse one dame in gospe, ki še niso povrnila za razprodajo prejete srečke, naj to vsekako napravijo v petek ali soboto od 4. do 6. ure popoldne pri gospej Biček v „Narodnem domu“. Rezultat tombole pride potem prijavljen prihodnjo nedeljo v „Edinosti“.

V Barkovljah je začela včeraj revizija ljudskoštetenih naznanilnic. Opozarjamo hišne gospodarje in posebno žene, ki so same doma, naj ne podpisujejo ničesar.

Velikanski dohod zadnjih novosti zimskega blaga **Križmančič & Breščak, ul. Nuova 37 Trst.**
za moške in ženske obleke

Sokolova maškarada, ki se bo vršila na pustno nedeljo v veliki dvorani „Narodnega doma“, zbere tudi letos na tej priljubljeni prireditvi vse prijatelje našega Sokolstva. Oglasilo se je že več raznih lepih mask, tako, da bo tudi letos kaj pester pogled v plesno dvorano. Vsak udeleženec bo vsaj delno maskiran in bo tako še lepša vsa prireditve. Damam bodo poklonjeni lepi plesni redi s slikama Tyrša in Fügnerja. Kdor še ni dobil vabila, naj je izvoli reklamirati pri vratarici „Narodnega doma“, kjer so na prodaj tudi lože in sedeži.

Iz Bazovice. Pevsko društvo „Lipa“ priredi v soboto 25. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani tukajšnjega „Gospodarskega društva“ svojo pustno veselico s času primernim zanimivim vspevom. Proizvajali se bodo: moški zbori, osmerospjev z alt-solo, tenor-solo s spremljanjem glasovirja. Burka našega J. Štoke „Mutasti muzikant“ gotovo razvedri tudi najbolj pustega hipohondra, ko znamo, da jo bodo igrali diletantje, katerih vsak je v svoji vlogi na svojem mestu. V prid podružnice C.M. bo šaljiva tombola s krasnimi in šaljivimi dobicji. Po vspevu pa bo rajala plesateljina mladina.

Ker pevsko društvo „Lipa“ ni od svoja slavnosti (1. VIII. 1909) imelo nikake prireditve, pač pa se je udeleževalo raznih prireditev bratskih društev v bližini in drugod — pričakuje za soboto obilnega obiska iz domačega kraja ter bližnjih vasi.

Darovi za maškarado št. Jakobške mladine so razstavljeni od danes naprej v izložbi trgovine g. Križmančič & Breščak v ulici Nuova.

Važno za prijatelje Slovenske literature. — V založbi slovenske knjigarne Josip Gorenjec v Trstu, v ul. Caserma 16, izšel je te dni katalog slovenskih knjig, ki obsega vse do danes izišle slovenske knjige in časopise. Katalog je zelo praktično urejen ter razdeljen v sledeče odstavke: Leposlovje, spisi za mladino, jezikoslovje, slovsstvena zgodovina, modroslovje, vzgoja in pouk, zgodovina, zemljepisje, prirodopisje, pravoslovje in družabne vede, trgovina, obrtništvo, kmetijsko gospodarstvo, gospodinjstvo, zdravljenje in zdravstvo, razno, med tiskom izišle knjige ter časopise. Vsak teh odstavkov ima še druge razpredelke, tako, da vsakdo željeno knjigo takoj najde.

Katalog, ki se odlikuje po pripravnem 8 formatu, ima 84 strani. — Slovenci do sedaj nismo imeli takega kataloga; izdale so pač nekatere knjigarne svoje kataloge, ki so obsegali pa le one knjige, ki so jih dotične knjigarne same izdale, medtem, ko se druge knjige v teh katalogih niso vpoštevale. Ravno zato, bo ta popolni katalog za vse prijatelje in ljubitelje slovenske literature neprecenljive vrednosti.

Ker je ta katalog izšel le v mali izdaji, ki je spojena z velikim trudom in še večjimi troški, odločil se je založnik g. Jos. Gorenjec dati istega brezplačno le svojim stalnim odjemalcem. — Za druge stane 1 iztis samo 40 stot. po pošti 10 st. več. Naročila sprejema omenjena knjigarna.

Tržaška mala kronika.

Tatvina draguljev. Marija Bronzolo, stanujoča pri Sv. Mar. Magd. spodnji št. 5, se je včeraj popoldne ob 6:30 do 7. ure oddaljila iz hiše. Med tem so vdrti tatovi v njeno stanovanje in odnesli draguljev v vrednosti 168 K.

Poneverjenje zlatarja. — Zlatar Ivan Predončan iz Pirana je minoli december izročil zlatarskemu pomočniku Humbertu Tamaro iz Pirana kos zlitega zlata in dijamant v vrednosti 108 kron, da bi izgotovil določeno delo. Dotičnik pa ni ničesar izgotovil in je zlato in dijamant poneveril.

Loterijske številke, izžrebane dne 23. februarja:

Brno	49	35	27	53	78
Inomost	27	7	71	83	90

Koledar in vreme. — Danes: Peter Dam. šk. — Jutri: Matija ap.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 12° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

— Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, semtertja megleno. Zmerni vetrovi. Naraščanje temperature v začetku lepo, potem motno.

Društvene vesti.

Pevska vaja „Glasbene Matice“ je danes zvečer ob 8. uri v „Slovanski čitalnici“, kjer je ob 7. uri tudi sestanek vseh onih p. n. gospic in gospodov, ki sodelujejo pri alegorični sliki Slovenske čitalnice dne 4. marca. Prosimo čim več vdeležbe pri pevski vaji in sestanku.

Dramatičnega društva v Trstu seja je jutri v petek ob 8. uri zvečer, a ne danes v četrtek. Vse gg. odbornike uljudno prosim, da bi zanesljivo prišli.

Predsednik.

Moški zbor „Glasbene Matice“ ima danes — četrtek — zvečer točno ob 8. uri v dvorani „Slovanske čitalnice“ pevsko vajo. Prosim točne in polnoštevilne udeležbe, posebno II. bas. — **Pevovodja.**

Maskiran plesni venček priredi veselici odsek „Trgovsko-izobraževalnega društva“ v svojih prostorih, ulica S. Francesco št. 2, v torek dne 28. t. m. na zadnji dan

pusta. Delovala bo šaljiva pošta na svobodni zabavi v zadnji pozdrav karnevalu. Začetek ob 6. uri zvečer.

Gospodarsko društvo pri Tirolcu priredi v soboto, ponedeljek in torek do 4. ure zjutraj ples, kojih čisti dobicek je namenjen podružni. Sv. C. in M. pri Sv. M. M. Zgornji. Veseljaki in plesalci se vabijo na množično udeležbo.

Tržaško pogrebno društvo pri Sv. Jakobu naznanja gg. odbornikom, da se bo vršila odborova seja še le 4. marca. Občni zbor pa se bo vršil dne 25. marca ob 5. uri popol.

Nar. del. organizacija.

Gostilniška zadruga članov NDO naznanja da se vrši nocoj ples v društveni krčmi ul. Carradori.

Shod delavcev v Škednju sklicuje N. D. O. prihodnjo soboto, dne 25. februarja t. l. v Škednju v dvorani „Gospodar. društva“.

Na pustni torek vsi v tržaški „Narodni dom“ na veliki ples NDO. — narodnega delavstva!

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. — Danes ljudska predstava opere „Boris Godunov“ ob znižanih cenah.

EDEN. — Danes atrakcijski varijetetni program.

Književnost in umetnost

Ne v Ameriko! Izvirna ljudska igra v štirih dejanjih. Spisal Jos. Lavtižar. Cena 40 stot. — Knjižica ima namen, kakor pravi že naslov, svariti naše ljudstvo pred izseljevanjem v Ameriko. Sicer pa je veliko vprašanje, ako se s takimi sredstvi zapreči to za naš narod tako škodljivo pojavo, ki ima svoje globlje vzroke gospodarske in socialne naravi?!

DAROVI.

— Za Ciril-Metodov ples so darovali: 100 steklenic izvrstnega viškega opola in 75 steklenic finega belega vina „vugave“; prva primorska pivovarna „Adrija“ v Senožečah 400 steklenic piva; zaloga zagrebške pivovarne v Trstu 50 steklenic piva; g. Gorenjec 1 kg pečene semlete kave, 5 kg sladkorna s potrebnimi za kavo in 1 lepi tintnik; g. Crnigoj 2 steklenici likera in 1 torto; g. Biancani 1 torto. — G. Ivka Mihelič 10 K; Kate ud. Cipčić Sinj 4 K; gg. dr. Ivan Poščić Volosko 10 K, Juraj Kolina Split 4 K, Elija Tomanović Trst 5 K, Pave Baričević Trst 10 K, Svetko Martelanc Barkovlje 10 K, Ante Topić Trst 20 K, Milan Turčić Trst 4 K, Gracijan Stepančić Trst 20 K, J. Marn Trst 6 K, Ivan Ivančič Trst 4 K, Davorin Skapin Trst 4 K, Franjo Schmutz Trst 10 K, dr. Ivo Šorli Podgrad 6 K, Ivan Budin Dornberg 2 K, Fran Cerkenič Ljubljana 5 K, Josip Šuman Škedenj 5 K, Ljubljanska kreditna banka podružnica Split 20 K, Josip Milovčić Trst 20 K, A. Jacopig Trst 10 K, Ljubomir Stefanović Trst 2 K, Fr. Vendramin nadučitelj Dutovlje 2 K, Alojzij Širca Dutovlje 5 K, Ivan Okretič Dunaj 10 K, Karol Malalan Opčina 4 K, dr. Venceslav Svoboda Nabežina 6 K, Franjo Žagar Trst 20 K, Josip Piciga Dekani 2 K, Radoslav Srebotnjak Lokev 4 K, Glavarstvo občine Kastav 2 K, Ivan Zafron Korčula 10 K, Andrej Jakil Rupa 20 K, Anton Klodič-Sabladoski Trst 10 K, Fran Resič Trst 20 K, Ivan Zorn Trst 4 K, Davorin Furlan Prosek 2 K, Blaž Hreščak Trst 2 K, N. N. Gorica 10 K, Antun Marković Trst 2 K, Niko pl. Mirković Trst 5 K.

— Na Ciril-Metodovem plesu so darovali: R. Antič 5 K, Klendra 3 K, dr. Korsano (za vstopnice poslane na dom) 10 K, J. Primc (za vstopnice poslane na dom) 6 K, N. N. 1 K, N. N. 2 K, prof. Mandić 4 K, Arhar (za vstopnice poslane na dom) 4 K, Josip Cink 2 K, Cej Andrej 2 K, Najdeno 20 stot., Lovrenc Rebula 4 K, Dujmovič Anton gost. 2 K, Antončič Matija miz. 4 K, N. N. 20 stot., Ivančič Josip 40 stot., N. N. 1 K, Zupančič 3 K, Bossa 3 K, N. N. ker ni mogel prisostvovati plesu 2 K, Miroslav Ples, mesto vstopnice 5 K, Bralno-pevsko društvo „Ladija“ v Devinu za vstopnice 5 K, Zvenk Karl 5 K, Keček Ivan 4 K, Stanič Franc 1 K, Kreševič Anton 3 K, Pahor Anton 1 K, Pahor Josip 2 K, N. N. 50 st., Razlag Antonija 2 K, Pizaj Benedikt 1 K, Leskovec 1 K, Radica Dragomir 5 K, dr. B. M. od nepoznanog človeka na pomolu S. Carlo 5 K, Anka dr. Maričičeva mesto dara 5 K, Cernuta Katič 1 K, Kargotič Fran 50 stot., Gulič Anton 1 K, Vrčon Ivan 2 K, dr. Dolenc (za vstopnice) 4 K, Ivan Gorup (za vstopnice) 10 K, Jakob Štoka (za vstopnice) 10 K, Zlober Ivan (za vstopnice) 2 K, Goljevčček Alojzij (za vstopnice) 10 K, Brača Hufageizes 4 K, Vinko Tomašič 1 K.

— „Št.-jakobski mladini“ je daroval: gospod Hinko Kosič 3 buteljke terana. — Nadaljne darove kakor tudi predmete za srečolov sprejema tajnik R. Cotič, ulica Molin Piccolo 8 (zaloga juž. sadja) in „Narodna gostilna“, pri sv. Jakobu (nasproti cerkve).

— Za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda so nabrali na svatbi gosp. Stopar-Kavčič v Tolminu 8 kron. — Denar hrani uprava.

Odlikovana pekarna in sladšćarna
z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu leta 1909

Acquedotto 15 - Podruž. ul. Miramar 9
naznanja slavnemu trikrat na dan svež kruh. občinstvu, da ima Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi biškoti posebno za čaj. Ima razna fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, kroke itd., kakor tudi vse predmete za speči. Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Brezplačna postrežba na dom. — Priporoča se slavnemu občinstvu z odličn. spoštovanjem

Vinko Škerk : Trst

ZIMSKA SEZONA : BOHINJSK. BISTRICA

Grand hôtel TRIGLAV

oddaljen 3 minute od kolodvora BISTRICA nasproti sankalšču. — Izborna kuhinja, izborne pljače, zakurjene lepe sobe. Znižane zimске cene. — MEDNARODNO VODSTVO.

Naroča se sobe, sanke, sani in vremenska poročila.

Potovalni urad : P. CHRISTOFIDIS, Trst, Hôtel de la Ville

Na obroke ! JAKOB DUBINSKY Na obroke !
TRST — ulica dell' Olmo štev. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbora izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga
ter moške in ženske suknje.

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

Kuhajte! Pražite! Pečite!

jedilno mastjo Ceres!

Jamstvo za popolno naravno čistost in najfinjšo kakovost daje samo beseda Ceres

Jedilni masti „CERES“ da se prednost pred vsemi konkurentnimi znamkami.

ODVETNIŠKA PISARNA
Dr. Frana Brnčiča in Mat. Pretnerja
v Trstu, Via Nuova 13, II. n. sprejme

Izurjenega stenografa-strojepisca
veščega slovensko-nemškega jezika ali pa ki sta ob enem tudi **dve stenografiji, datilografiji** — Vstop 1. aprila 1911. Plača po dogovoru.

ALOJZIJ BRATINA
vikar v Šempolaju

po kratki bolezni previden s sv. sakramenti za umirajoče dne 22. svečana t. l. v 51. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb ljubljene pokojnika vršil se bo v petek, dne 24. svečana ob 10. uri predpoludne iz hiše žalosti v Šempolaju na domače pokopališče.

V ŠEMPOLAJU, 22. svečana 1911. **Žalujoči ostali.**

Slovenci! - Hrvati! - Srbi! - Čehi!

Odprla se je
v Trstu, ulica Glosue Carducci 9
nova elegantna hrvatsko-slovenska BRIVNICA
BRADIČ & TIŠLJAR.

Urejena je po najmodernejšem načinu. — Za točno postrežbo se jamči. 316

Fratelli Rauber
Trst, ulica Carducci 14 (prej Torrente).
Zaloga ustrojenih koč.
Velika izbora potrebščin za čevljarje. — Specijaliteta **potrebščin za sedlarje.**

Simić & Co. - Trst
ul. S. Anastasio 8-10
OBAVLJA
Agenturske in komisijn. posle
Bavi se s prodajo kolonijalnega blaga in nakupom dež. pridelkov.

Begonije francoske pazme v petih barvah, polne K 2-90 (Izbor K 4), navadne K 1-90, obrojlene K 2-40, **gioksinje** kron 3—, po deset kosov razpošilja franko: na Češkem. — Katalog gratis.

H. Zrzany, Okrouhlice

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij
:: Paolo Gastwirth ::
TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. — ne zmerne.

Bogata izbora izbora popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kladine dvorane v najnovejšem slogu. — SPECIJALITETA: Železno in medeno pohištvo

Bogata izbora vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

— Za vrdelsko podružnico CMD. nabralo se je na ženitovanju g. Matevža Kurret in Franca Prelc v gostilni gospodarskega društva „Vrdela“ K 11-60, k tej svoti je dodal g. J. Majcen K 1.—. — Cerkevni pevski zbor je daroval od čistega dobička veselice K 5.—.

Vesti iz Goriške.

V Šempolaju je umrl dne 22. t. m. po kratki bolezni tamkajšnji vikar gosp. Alojzij Bratina v 51. letu svoje dobe. Pogreb se bo vršil jutri v petek ob 10. uri prep. N. p. v m.!

x **Tatovi v deželni norišnici.** Med raznovrstnim občinstvom, ki si je dni ogledalo novo deželno norišnico, so bili tudi nepoklicani uzmoviči. Opazili so bili, da so v norišnici zaklali dva prešiča in si tudi dobro zapomnili, kje sta shranjena, kajti po noči sta oba prešiča izginila brez sledi.

x **Krmin šteje** po zadnjem ljudskem štetju 6580 prebivalcev. Med temi je 35 Nemcev in 461 Slovencev. V zadnjih 10 letih se je pomnožilo prebivalstvo za 412 duš.

Če pomislimo, da v Krminu ni bilo od slovenske strani pravega organiziranega dela pri ljudskem štetju, a so jih Lahi vendar-le našli 461, potem smemo mirne vesti trdit, da je v mestu Krmin dejanski čez ena petina Slovencev!

x **V Ameriko** se je izselilo te dni okoli 200 ljudi, moških žensk in otročičev iz raznih krajev Furlanije.

Občina Devin ima po zadnjem ljudskem štetju 1.036 prebivalcev, ki so razdeljeni po sledečih vaseh:

Vas Devin ima Slovencev 346, Ital. 86, 67 ital. pod. hiš 84, živine 73, prašičev 33, kokoši 412, konj 13. Vas: Medjevas združena s sv. Ivanom pri Devinu: Slov. 254, Ital. 3, hiš 45, živine 113, prašičev, kokoši 295, konj 3. Vas: Jamlje: Slov. 281, Ital. 0, hiš 58, živine 129, prašičev 44, kokoši 363, konj 7.

V vsej občini je: Slovencev 881, Italijanov 156, hiš 187, živine 315, prašičev 110, kokoši 1070, konj 23. — Pred par leti je bilo še enkrat toliko italijanskih podaničkov, ki so se sedaj, ko je delo v bližnjem kamenolomu končalo, vrnil tja, od koder so prišli.

Pust v Devinu. Orkestrijoni, harmonike, maske vse priča, da smo v pustu; vrti se mlado in staro, vse je bolj veselo. Kdor pa se hoče prav pošteno nasmejati, ter ne sme izostati v nedeljo pri populudanski zabavi, na kateri nam jamčijo priprave društva „Ladija“ krasen užitek.

Preskrbi nam tudi za one, ki se jim po populudanski zabavi ne bo mudilo spat. Ker smo pri koncu, nimamo pričakovati drugih zabav v tem pustu. Zato pa ne zamudimo te priliko, ampak mahnjemo jo v nedeljo vsi v krasno dvorano gospoda Plessa na — ples!

V občini Veliki Repen so našli:

prebivalcev:	hiš:
V Vel. Repnu: 409 (431 l. 1900)	74 (70)
v Colu: 163 (151 ")	22 (21)
v Vrhovljah: 250 (215 ")	39 (32)
v Vogljah: 146 (136 ")	24 (21)
Skupno: 968 (933 ")	159 (143)

V občini Rodik so našli:

prebivalcev:	hiš:
V Rodiku: 403 (424 l. 1900)	92 (86)
v Kozini: 63 (72 ")	8 (8)
Skupno: 466 (496 ")	100 (94)

V občini Štjajk so našli:

prebivalcev:	hiš:
V Čehovinah: 92 (58 l. 1900)	19 (17)
v Dolenjih: 54 (52 ")	10 (9)
v Gradišči: 37 (41 ")	6 (6)
v Ketmnovc: 54 (48 ")	9 (9)
v Novivasi: 15 (14 ")	2 (3)
v Poljanah: 31 (28 ")	5 (5)
v Ravnah: 87 (76 ")	16 (15)
v Razgorih: 82 (88 ")	16 (15)
v Selu: 49 (54 ")	9 (9)
v Štjajku: 200 (207 ")	47 (47)
v Stomažu: 94 (106 ")	19 (18)
v Trebižanih: 37 (37 ")	8 (8)
v Vičkotih: 17 (17 ")	2 (2)
Skupno: 849 (826 ")	168 (164)

Vesti iz Istre.

Glasbeno društvo Sokol v Buzetu priredi v soboto dne 25. t. m. svoj običajni društveni ples. Kakor kažejo vse priprave, utegne ta prireditve glede nje originalnosti prekosit vse dosedanje društvene plesse. — Znak velikega zanimanja je splošna radovednost med mladimi in starimi. Na mnoga vprašanja, glede načina prireditve, ki nam prihajajo dan na dan, žal, ne moremo odgovoriti, ker je to tajnost prirejajočega odbora. Vsakdo naj pride in ne bo mu žal, ker zabave bo dovolj in za vsakega. Vabila se že razpošiljajo.

MALA POŠTA.

Ker so nam pošle vse številke lista od 15. maja, 25. aprila, 20. novembra in 11. decembra 1910 prosimo uljudno naše čitatelje, ako jih kdo ima, naj nam jih pošlje proti odškodnini. **Upravništvo.**

Mali oglasi

Iščem mladega poljedelca s hrano, stanovanjem in 32 kron. Informacije daje inseratni oddelek „Edinosti“. 312

Maske na posodo, kostimi novi za tekmovalna društva, japonski, kmečki, turški, hudički, paži, postiljoni, anđeljski, lovci, metuljski. Domino novi, beli, črni, tudi za gospode. — Piazza Goldoni 6. 304

Išče se potnika, ki je več slovenskega, hrvatskega in italijanskega jezika. Vprašati pri R. Kotniku, trdka Gustavo Marco in drug, ulica Coroneo 45, Trst. 310

Glasovir (pianoforte) rajpopolnejše v ste se proda po nizki ceni. Ulica Molin grande 18, II. 313

Radi izdelitve se prodajo po ceni tri kosi za mlišča, dva na polju, eden pri vasi. Naslov: D. agotin Mielej po domače Paškval, Trst, sv. Marija Magdalena Spodnja št. 202. 311

Dominos nov in vijolski kostim se proda po ceni. — Via Belvedere 65, I. nad. desno. 310

Naš fotograf je Anton Jerkič, Trst, Via delle Poste 10. — GURICA, gosposka ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupno k njemu. 315

Takoj se odda meblirana soba v ulici Giovanni Boeccaccio št. 16, I. nadstr. 310

Ceno meso, vsak dan sveže, 5 kg govejega mesa samo 4 krome franko po povzetju, strogo solidna postrežba, ker reflektujem na stalne odjemalce. Meso je tekmo 24 ur na vsakem kraju. Aladar B. M. Kerincec, Ogrsko. 282

Ugodna prilika. Šivalni stroj Singer K 62, drugi dobro si želi za vsa dela, tudi veznine K 100, triletno jamstvo. Ulica S. Caterina 7, skladišče na dvorišču. 270

Hišne posestnike v Trstu opozarjam, da prevzemem po pogodbi administracijo večih hiš. Reference dobre. — Vprašanja na Ins. odd. Edinosti pod „Oster“. (116) 280

PLES v Orleku pri Sežani se vrši na pustno nedeljo pri Andreju Pirjavcu štev. 12. 280

V Sežani priredi tamkajšnje „Prostovoljno gasilno društvo“ javni ples na pustni torek v gostilni „Na Vagi“. Svira sokolaka godba iz Herpelj. 302

Naznanjam sl. občinstvu, da se vrši v četrtek dne 23. februvarja drugi velikanski družinski ocvirkov ples. Vstop prost. — Dovoljeno je pitii v vsaki obleki. Priporočam se za obilen obisk. — HINKO KOSIČ, ulica Carradori št. 18. 295

Svetlo in likano perilo. — imeti svetlo in likano perilo, naj se obrne na zavod F. Samokez v Trstu, ulica Cecilia št. 14, pritičje. Telefon 22-69. 2003

Stanovanje s 4 sobami in z vrtem se išče v kje v Škorklji. Ponudbe na ins. odd. „Edinosti“ pod „Antonovič“. 317

Josip Trampuš Trst, ulica Industria št. 3 (Sv. Jakob) priporoča svojo pekarijo. Večkrat na dan svež kruh. Zaloga mesa vsake vrste iz prvih mlinov. Vino in likerji v steklenicah. Sladčice in biškoti. 1928

ZAHVALA.

Gtoboko ginjeni izrekamo najtoplejo zahvalo za mnogobrojne dokaze sočutja povodom smrti našega nepozabnega

Petra Durnik

Posebno se zahvaljujemo sl. vodstvu, gg. učiteljem in učencem c. kr. pripravnice v Trstu za podarjeni prekrasni venec in sploh vsem, ki so pokojnika spremili v tako častnem številu na zadnji poti. TRST, 22. febr. 1911. **Zalujoči ostali.**

S 3/11

Obvestilo.

O imovini „Glavne posojilnice v Ljubljani“ reg. zadruga z neom. zavezo v likvidaciji se je razglasil dne 13. febr. 1911 konkurz.

Konkurzni komisar: c. kr. dež. sod. svet. **dr. Jak. Toplak** v Ljubljani.

Začasni upravnik mase: **dr. I. C. Oblak**, odvetnik v Ljubljani.

Volilni narok 21. februvarja 1911 dopoldne ob 9. uri pri tej sodnji v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem. Zglasilni rok: do 30. aprila 1911.

Narok za likvidovanje in poravnava 16. maja 1911 dopoldne ob 9. uri, pri tej sodnji, v izbi št. 123 pred konkurznim komisarjem.

C. kr. deželna sodnija v Ljubljani, oddelek III. dne 18. februvarja 1911.

:: Panificio Triestino ::
Otvoritev filijalke na Opčinah
ob sežanski oesti.

G. FONDA - Trst, Lloydova palača

VELIKA : ZALOGA : SEMENA

iz prvih trdk na Nemškem in v Italiji.

Zavod za negovanje cvetic z velikim vrtom sadnih dreves in dreves za okraševanje v Zagradu ob Soči.

Vprašajte cenik pri G. Fonda - Trst, Lloydova palača. - Telefon št. 1628.

MEHANIČNA DELAVNICA

F. Miheučič & F. Venutti

Trst - Via Tiziano Vecellio 4.

Popravlja in postavlja stroje in parne kotle, parne motorje, na plin, benzin in nafto. Industrijalne instalacije vsake vrste: mlinske, stiskalnice in čistilnice. Specijaliteti: žag za kamnje, stiskalnice za grozdje; stroji za obdelovanje lesa. Izdelovanje oollik in uzorcev za testenine in biškote. — Zaloga novih in starih motorjev, brizgalnic, strojev za vzdrževanje zidarskega materijala, mletje kave, drož in drugih tehničnih predmetov.

Krojačnica za civiliste in vojake ...
Franjo Polanec

v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6, II. n.

Priporoča se slavnem občinstvu in vojaštvu za vsakovrstna dela. Blago prve vrste, delo solidno, cene zmerne.

TRVDKA
Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke

Trst, Via S. Giovanni 16, I.

TELEFON 251 Rom. II.

(zaraven restavracije „Cooperativa“ ex Hacker)

Prodaja na mesečne ali tedne obroke

obleke in površnike za moške

perilo itd po dogovornih cenah.

POZOR! Skladišče ni v pritičju, ampak v I. nad.

Kron 6200!

AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 vozadinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in nalekonomičnejša kar jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL . TRST

Piazza Goldoni 10 - 11, Tel. 1734

Velika centralna garage, ulica del Bachi 16, vogal ulica Boschetto TELEFON 2247. STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanke).

Automobili na posodo po smerni ceni.

Varstvo in vzdrževanje avtomobilov, — Solidna postrežba.

Josip Semulič

TRST, ulica dell' Istituto št. 5

Priporoča slav. občinstvu SVOJO PEKARNO in SLADČIČARNO, v kateri se dobi cel dan svež kruh in raznovrstne sladčice. Moka iz I. mlinov ter maslo. Likerji, vino in pivo v stekli.

Postrežba tudi na dom.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974. SPEDITER Via Economio št. 10

Prevozno podjetje

o. kr. avstrijskih drž. železnico

Sprejme razcarinjanje kakoršnegasibodi blaga iz mitnic, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGORNEJŠE CENE.

Zastopstvo trvdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spjletu.

PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši. registrovana zadruga z Telefon št. 952. omejenim poročtvom

Trst, Piazza Caserma 2, I n. - (uhod po glavnih stopnicah)

Kranjine vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje **4 1/4 0/0** Rental davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6% na menjice po 6% na zastave po 5 1/2%, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru o o o o o Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno-hranilnični račun 816.004.

ima najmodernejše urejene varnostno oolico za shranbo vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navajaštediti svojo deco.